

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ГОЛОВНИЙ ДЕРЖАВНИЙ САНІТАРНИЙ ЛІКАР УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

м. Київ

27.03.2020

24

Про затвердження Тимчасових рекомендацій щодо безпечного поводження з тілами померлих осіб з підозрою або підтвердженням коронавірусної хвороби (COVID-19)

З метою протидії поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19), керуючись статтею 40 Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», **постановляю:**

1. Затвердити Тимчасові рекомендації щодо безпечного поводження з тілами померлих осіб з підозрою або підтвердженням коронавірусної хвороби (COVID-19);

2. Директорату громадського здоров'я Міністерства охорони здоров'я України довести цю постанову до відома Київської міської, обласних державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування.

**Заступник Міністра –
Головний державний санітарний лікар України**

Віктор ЛЯШКО

ЗАТВЕРДЖЕНО

постановою Головного державного
санітарного лікаря України

від 27.03.2020 № 4

Тимчасові рекомендації щодо безпечного поводження з тілами померлих осіб з підозрою або підтвердженням коронавірусної хвороби (COVID-19)

1. Ці тимчасові рекомендації розроблені на підставі технічного звіту Європейського центру профілактики та контролю захворювань та Тимчасового керівництва Всесвітньої організації охорони здоров'я «Профілактика та інфекційний контроль безпечного поводження з тілом особи, яка померла від COVID-19» у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19) та зростанням кількості летальних випадків внаслідок поширення хвороби.

2. Вірус SARS-CoV-2, збудник коронавірусної хвороби COVID-19, належить до сімейства Coronaviridae. Від людини до людини вірус передається через краплі під час респіраторних актів шляхом їх вдихання або осідання на поверхнях слизових оболонок. Іншим шляхом передачі є контакт із поверхнями, на яких знаходиться вірус, та з подальшим, без гігієнічної обробки, доторкуванням до слизових оболонок здорової людини.

3. Потенційний ризик передачі SARS-CoV-2 через контакт з тілами померлих осіб з підозрою або підтвердженим випадком коронавірусної хвороби (COVID-19) вважається низьким і може бути пов'язаний:

- 1) з прямим контактом із тілом померлої особи або фізіологічними рідинами, в яких присутній вірус SARS-CoV-2;
- 2) з прямим контактом із забрудненими об'єктами.

4. Особи, які безпосередньо контактують з тілами померлих від коронавірусної хвороби (COVID-19) осіб (підозра або підтверджений випадок), повинні використовувати засоби індивідуального захисту для уникнення ризику інфікування через контакт з фізіологічними рідинами хворого, контамінованими поверхнями та предметами. Мінімальний набір засобів індивідуального захисту: рукавички та водостійкий ізоляційний халат із довгими рукавами. Додатково рекомендовано використовувати медичну маску, окуляри або захисний щиток та шапочку медичну одноразову.

30151200140393100002

5. Процедури, які сприяють виникненню аерозольної суспензії або дії, які можуть призвести до виникнення бризок під час розтину, становлять високий ризик передачі SARS-CoV-2, тому працівники, які їх проводять, повинні використовувати наступні засоби індивідуального захисту: водостійкий ізоляційний халат з довгими рукавами або комбінезон, окуляри або захисний щиток, респіратори з класом захисту не нижче FFP2, шапочка медична одноразова.

6. Заходи з підготовки тіла померлої особи до поховання повинні виконуватися з використанням відповідних стандартних заходів безпеки та засобів індивідуального захисту, що дозволяють уникнути ризику інфікування через контакт.

7. Медичні працівники повинні ознайомити осіб, які беруть участь в ритуальних діях, що передбачають контакт із тілом (наприклад, члени сім'ї та/або близькі люди та/або представники релігійних організацій) із стандартними заходами безпеки та правилами використання засобів індивідуального захисту. Кількість таких осіб повинна бути зведена до мінімуму.

8. Підготовка тіла померлої особи до транспортування до патологоанатомічного відділення або моргу:

1) працівники закладу охорони здоров'я, відповідальні за підготовку тіла до транспортування, повинні використовувати засоби індивідуального захисту, які унеможливають можливість інфікування через контакт з фізіологічними рідинами хворого, контамінованими поверхнями та предметами;

2) у разі наявності ризику утворення бризок від рідин тіла або виділень, персонал повинен використовувати наступні засоби індивідуального захисту: водостійкий ізоляційний халат з довгими рукавами або комбінезон, окуляри або захисний щиток, респіратори з класом захисту не нижче FFP2, шапочка медична одноразова;

3) необхідно звести до мінімуму контакт з тілом померлої особи і його переміщення. Тіло померлої особи необхідно накрити тканиною і транспортувати його в патологоанатомічне відділення або морг в найкоротший термін;

4) рекомендовано при транспортуванні до крематорію або місця поховання застосувати непроникні герметичні пакети-мішки для тіла.

9. Прибирання приміщення, де перебувала померла особа:

1) рекомендується звичайне прибирання приміщень з подальшим проведенням заключної дезінфекції. Працівники, які проводять прибирання та заключну дезінфекцію, повинні використовувати дезінфікуючі засоби, які зареєстровані відповідно до законодавства та мають чинне Свідоцтво про державну реєстрацію;

2) особливості проведення заключної дезінфекції при коронавірусній хворобі (COVID-19):

Об'єкт дезінфекції	Поверхні у приміщеннях (підлога, меблі, дверні ручки тощо); санітарно-технічне устаткування, обладнання; посуд; прибиральний інвентар; іграшки; предмети догляду за хворими, засоби особистої гігієни та інші предмети, що контактували з хворим. Дезінфекція ґрунту, рослин, доріжок, тротуарів, автодоріг не проводиться.
Концентрація робочого розчину	За режимом вірусних інфекцій (зазначено в методичних вказівках на дезінфікуючий засіб, що використовується)
Спосіб приготування	Відповідно до інструкції виробника
Спосіб застосування	Протирання, зрошення (гідропульт, автомакс тощо)
Витрата робочого розчину деззасобу	Згідно з методичними вказівками на дезінфікуючих засіб, що використовується
Засоби індивідуального захисту	Захисні рукавички, респіратори, захисні окуляри, костюми – відповідно до рекомендацій виробника дезінфікуючого засобу, що використовується.

3) рекомендовані дезінфікуючі засоби для проведення поточної і заключної дезінфекції приміщення:

Тип за активно діючою речовиною (АДР)	Концентрація АДР в робочому розчині, не менше %
Хлорвмісні (гіпохлорит натрія)	0,1-0,5
Спирти (ізопропіловий, етиловий)	>60 (ізопропіловий) >70 (етиловий)

4) також можливе використання таких дезінфікуючих засобів:

Тип за активно діючою речовиною (АДР)	Концентрація АДР в робочому розчині, не менше %
Кисневмісні (перекис водню)	3,0
Третинні аміни	0,05
Четвертинні амонієві сполуки	0,15

5) не рекомендується застосовувати дезінфікуючі засоби на основі альдегідів і фенолів;

б) відходи, які утворюються в приміщенні де перебувало тіло померлої особи, повинні розглядатись як категорія В – епідемічно небезпечні медичні відходи. Порядок їх збирання, перевезення, зберігання, сортування, оброблення (перероблення), утилізації, видалення, знезараження нормується Державними санітарно-протиепідемічними правилами і нормами щодо поводження з медичними відходами, затвердженими наказом МОЗ України від 08.06.2015 № 325.

10. Підготовка тіла померлої особи до поховання чи кремації:

1) підготовка тіла померлої особи до поховання та/або поховання (кремації) повинні виконуватися з використанням відповідних стандартних заходів безпеки та із застосуванням засобів індивідуального захисту, що дозволяють уникнути ризику інфікування через контакт;

2) у разі крайньої необхідності до ритуальних обрядів перед похованням може допускатись не більше ніж 10 осіб за умови одночасного перебування у приміщенні не більше 1 особа на 10 квадратних метрів та забезпечення відстані між присутніми не менше ніж 1,5 метри. Поцілунки тіла померлої особи забороняються;

3) тіла померлих мають бути оброблені дезінфекційним розчином та поміщені у непроникний герметичний пакет-мішок;

4) поховання (кремація) тіла здійснюється у щільно закритій труні;

5) органи місцевого самоврядування, утворені ними спеціалізовані комунальні підприємства здійснюють облік осіб, які були присутні під час поховання із зазначенням дати і часу перебування: прізвище, ім'я, по батькові, адреси проживання, контактного номеру телефону.

